

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor. Nr-ii de Dumbrăvea pe an — 4 coroane. — Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.

Manuscripte nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrisorile neprimite nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Mocsonyiștii.

(*) Cu adevărat mari și generoși, în felul lor de a exprima clasic o cutegare înaltă, strămoșii noștri ziceau că de morți nu se vorbește decât bine. Istoria nepărtinitoare va judeca dacă despre admortul în Domnul Eugen Mocsonyi unele ziare române scriu cu dreptate severă că a fost nu numai fruntaș, dar bărbat mare, un fel de stejar în pădurea națională, ori elogiile acestea sunt o emanațiune subiectivă.

Ceea-ce putem constata însă chiar acum, e că un mare ziar maghiar, „Budapesti Hirlap“ (dela 31 Maiu) a scris un articol de fond în care se ocupă nu numai de regretatul Eugen Mocsonyi, ci în genere, despre politica Mocsonyiștilor.

După-ce spune că: „În virtutea bogăției sale, a relațiilor lui familiare și în virtutea culturii sale politice și sociale (Eugen Mocsonyi) a aparținut aristocrației maghiare, ear de conducătorii partidului național român s'a apropiat numai din cauza tradițiilor familiare, a simțirei și ambiției sale politice“, afirmă: „Tragicul vieții sale a fost că nu s'a știut valoarea nici la Unguri, nici la Români. Noi nu l'am iubit, ear Români nu s'au încercat în el“.

Deoarece ziarul maghiar discută d'aci încolo, după-cum am amintit mai sus, nu viața lui Eugen Mocsonyi, ci politica Mocsonyiștilor, ne simțim datorii să ne oprim asupra celor scrise de „Budapesti Hirlap“.

Este, într'adevăr, ceva tragic nu în viața membrilor acestei familii, căci fericirea ori nefericirea lor ea singuratică nu aparține discuțiunei publice, ci tragic este faptul, că tocmai când poate mai mult era nevoie de luptători integri și luminați, din această ilustră familie nici chiar cel mai integru și mai luminat n'a ajuns să câștige încrederea obștei române.

De ce? Să fie oare de vină nația română, care n'a știut să înțeleagă pe fruntașul între fruntași? Dar osebă de adevărul că un popor nu poate greși decât cel mult printr'o ingrățitudine față de contemporani, intru a susține că în cazul ce ne preocupă nu poporul român a fost vinovat, pu-nem o singură întrebare: datu-și-a oare silința cel mai ilustru dintre Mocsonyiștii actuali să câștige încrederea obștei române?

Nu l'am auzit oare pe dl Al. Mocsonyi — căci în politica națională dintre mocsonyiștii contemporani numai el a avut și are rol — zicând, la 8/20 Ianuarie 1892, că chiar singur de ar rămâne, e contra Memorandumului? Și aceasta fără să indice altă cale! Când zice adică contra, trebuie să arăți și pentru ce te declari? Și iarăși, când toată nația alergată la Cluj ca într'un gând să manifesteze în favorul reprezentanților săi autorizați țărâți pe banca acuzărilor, cine s'a ilustrat — singur și de astă dată — prin absența? Și când la 28 Noemvrie 1894 ne adunăm să protestăm contra desființării comitetului și conferenței naționale, cine a lipsit și a desăvât ce o nație întreaga făcea?

Dela congresul naționalităților din Budapesta earăși cine au lipsit? Mocsonyiștii.

Natural, că în felul acesta între Români încrederea față de mocsonyiști a scăzut încă, așa că deși ei au jertfit mult, nici măcar un ziar mocsonyist nu s'a mai putut susține.

După ce comitetul național se spărsese prin criza cărei d-nii Coroianu și Rațiu i-au imprimat pecetea individualității lor, fusese apoi prilej bine-venit ca la suprafață să iasă mocsonyiștii. Se și credea p'un moment lucrul acesta. Cine nu l'a văzut oare pe bătrânul Rațiu căzut la picioarele d-lui Mocsonyi, care nu s'a îndurat însă a-l lua sub aripile-i ocrotitoare? Și cine nu-și aduce aminte de manifestația ce bănașenii făcuseră la Lugoj în 1896, cu ocazia ținerii adunării generale a Asociațiunei?

Nici atunci dl Al. Mocsonyi n'a ieșit însă din al său Tusculanum. Si nici d'atunci încoace n'a arătat, la o singură ocaziune, ce e de făcut. S'a mulțumit să facă diagnose numai, dar remediu n'a propus, căci numai remediu nu se poate considera ceea-ce accentuează într'una: să stăm binișor d'oparte și liniștiți, că nu-i de făcut nimic...

Că aceasta este o pierdere pentru neam, nici nu suferă îndoială. Închipuiește-și ori și cine cât ar fi putut face cei trei Mocsonyi pentru promovarea intereselor noastre naționale dacă ar fi intrat în vederile și sentimentele obștei române, dacă dl Al. Mocsonyi s'ar fi arătat nu intransigent într'o atitudine de viu protest împotriva celor ce accelerau și propuneau luptă, ci dacă odată se bucura între Români de o tradiție aproape ca o dinastie, ear între Unguri de o trecere la care-i da drept averea și cultura, să fi căutat a valoarea, în interesul național, chiar vuietul ce zicea că este singurul rezultat al luptelor duse de memorandiștii.

D-sa însă a făcut o singură încercare: să ne cbată dela accentuarea unui sentiment tradițional între noi: „svartz-gelb“-ismul, cum li-se arunca drept acuză triunioniștilor. Și prin ce căutau să înlocuiască această „greșală“ a noastră? Printr'un kosuthism nebulos, pe care l'am întâlnit de altminteri într'o formă acum mai pronunțată — în actualul organ din Lugoj, care se apucase să laude pe — Ugron!

Unde mai luăm apoi rezerva neînțeleasă față de cei mai virtuosi frați din regatul României, și peste tot: necultivarea relațiilor cu frații de peste Carpați, ori amiciții cu persoane a căror rol în chestia națională este de discutat încă!

Tragicul se prezintă deci în urma conflictului de sentiment între erou și popor.

Naște deci întrebarea: conflictul acesta este el de natură a se rezolva așa fel, încât pe partea eroului, cel puțin d'aci încolo, să se poată înregistra nu o situație rezultat al unei atitudini de pasivitate nerodnică, ci o luptă isvorită din acceptarea gân-

dirilor, simțirilor și adevăratelor necesități ale poporului?

Aceasta singur dl Al. Mocsonyi o poate spune.

La tot cazul, din lunga filosofare a ziarului maghiar susamintit, dl Al. Mocsonyi, reprezentant autorizat al politicii mocsonyiste, va medita asupra pasajului în care se scot în relief conflictele ce se ivesc atât în viața individuală, cât și a popoarelor. Într'adevăr, arta cea mare este să știi rezolva în chip fericit conflictul. Ear cine n'are îndrăzneala să se apuce de munca aceasta grea, viața aceluia — cel puțin ca bărbat politic — nu este decât un șir de desamăgiri: pentru sine și pentru cei-ce și-au pus speranța într'insul.

„Spiritul alegerilor“. Opoziționistul „Egyetértés“ ajuns-a și el să fie încântat de „spiritul alegerilor“ viitoare, după cum se arată acela de pe acuma.

Ziarul kosuthist tămăduiește pe Szilágyi, care ar fi un fel de spiritus rector în alegerile „curate“.

Eată cum găsuiește independistul simpatie față cu guvernul:

„Constatăm cu bucurie, că influența (lui Szilágyi) servește numai intereselor liberalismului, așa că avem serioasă speranță, că noul partid guvernamental după alegeri va păstra relele presemne ce s'au arătat multă vreme — va corespunde mai bine numelui său de Liberal, decât cum era de așteptat la începutul noului regim“.

Neîncrederea lui „Egyetértés“ și a grupărei, pe care o reprezintă, nutrită față de actualul regim, la începutul lui, se explică prin: trema șovinistă, produsă de lozincă „Lege, drept și dreptate“; dar spiritul de care e condus actualul regim, așa cum s'a arătat în vremea de când guvernează țeara, s'au convins independiștii, că nu este altul decât cel „liberal“ tradițional, dela căderea lui Deák încoace.

De aci încrederea!

Din străinătate.

Regina Olandei în Germania.

La prânzul dat în onoarea Reginei Olandei și a soțului ei, împăratul Wilhelm a închinat în sărbătatea Reginei Wilhelmina, relevând relațiile intime ce au existat de veacuri între Prusia și Țările-de-Jos și făgăduind, că iubirea și prietenia Brandeburgului și a Pruziei pentru Casa de Oranj și Țările-de-Jos și pentru Regina Wilhelmina nu vor înceta nici odată în inima sa, a Casei sale și a supușilor săi.

Regina a răspuns zicând, că dorește și dînsa din toată inima continuarea relațiilor intime a celor două case și a închinat apoi în sănătatea împăratului și a împărătesei.

Din România.

Moșii.

După obicei, Majestatea Sa Regele Carol și AA. LL. RR. Principii Moștenitori cu Aușșii Lor Copii au vizitat Joi, între orele 5—7 seara, târgul Moșilor, unde se serba „temeiul“ tradițional al acestui târg al Capitalei.

La intrarea chioșcului principal, București frumos împodobit, unde este arangată și expozițiunea de obiecte ale industriei casnice, Săveranul și Principii au fost întâmpinați de d-nii miniștri P. S. Aurelian și C. I. Stoicescu; dl primar al Capitalei Ion Pro-

copie Dumitrescu cu d-na; d-na colonel Pressan, doamnă de onoare a A. S. R. Principesei Maria; dl G. Philipescu, mare mareșal al Palatului, și dl secretar general al ministerului de interne; dl prefect al poliției Capitalei cu d-na, și dl George Otnescu, directorul școlii prefecturii; d-nii consilieri comunali Al. Petrovici cu d-na, dl C. Solacolu cu d-na, dl Dr. Radovici; dl deputat George Diamandi, precum și de personalul superior tehnic și administrativ al primăriei.

D-na I. Procopie Dumitrescu și d-na Emil Petrescu au oferit A. S. R. Principesei Maria frumoase buchete.

M. S. R. Regele și AA. Lor au vizitat cu deamănuntul expozițiunea, interesându-se de progresele realizate și bine voină să se întrețină cu obicinuita lor afabilitate cu diferiți exponanți și cu persoane prezente și făcând diferite cumpărări dintre obiectele expuse.

Căpi și exponanți au oferit AA. LL. RR. Principelui Carol și Principesei Elisabeta diferite obiecte de distracție, cari le-au făcut o mare plăcere, exprimându-și în mod foarte dragălaș deplina lor mulțumire și bucurie.

M. S. Regele și AA. LL. RR. au binevoit apoi să se oprească câte-va momente la bufetul arangat, unde s'a servit șampanie și înghețată.

În urma dorinței exprimate de A. S. R. Principesa Maria, o trupă de călușeri a executat înaintea Majestății Sale și a Altețelor Lor Regele frumoasele și tradiționalele jocuri.

La orele 7, M. S. Regele, însoțit de aghiotantului de serviciu, dl maior Gratzoski, s'a reîntors la Palat, ear AA. LL. RR. Principii Moștenitori cu Copii Lor au făcut o plimbare cu trăsura prin tot târgul Moșilor, până la orele 7 1/2, când au plecat.

Serbare.

Luni, 21 Maiu v. fost în parcul Palatului princiar dela Cotroceni, marea serbare organizată, sub înaltul patronaj al A. S. R. Principesa Maria, în folosul societăților „Oboluș“ și „Materna“.

La această serbare, după-cum se știe, Principele Carol și Principesa Elisabeta au vândut diferite obiecte.

Serbarea a fost strălucită și bogată în surprise plăcute; frumusețea și splendoarea parcului au contribuit și mai mult la fărmeceul și succesul serbării.

În audiență.

I. P. S. Sa Mitropolitul-Primat, care se afla mult mai bine, a fost primit Joi după amiază, în audiență de M. S. Regele.

Eșind dela Palat, înaltul Prelat a făcut vizită d-lui președinte al consiliului și d-nei Zoe D. Sturdza.

Congresul Ligei.

Eată programul congresului Ligei Culturale, care s'a ținut în zilele de 20 și 21 Maiu, în localul acestei instituțiuni, călea Victoriei, Nr. 122:

1 Deschiderea congresului, Duminică 20 Maiu, la orele 9 dimineața. 1) Alocuțiune nominală al delegaților secțiunii; 2) Constituțiunea biurolului; 3) Cuvântarea d-lui V. A. Urechiaș, președintele comitetului central executiv; 4) Darea de seamă despre activitatea anuală a Ligei, făcută de secretarul comitetului central, dl Alex. D. Florescu; 5) Raportul cenzorilor; 6) Alegerea unui membru pentru comitetul central; 7) Propuneri eventuale, conform statutelor.

Ședințele se vor ține dela orele 9—12 a. m. și 2—6 p. m.

Sistemul Mețianu în Ardeal.

Abusuri revoltătoare, fapte nemai pomenite în viața noastră constituțională bisericască se întâmplă sub domnia mitropolitului Mețianu. Am ajuns timpul ca mândra noastră constituție să o vedem clatinându-se pe așezământul ei tare ce l'a fost pus nemuritoriului ei întemeietor și am ajuns acel timp, că poporul de rënd silit este a se cugeta tot mai serios la urmările triste ce ne pot în o bună dimineată — surprinde în urma ocăruierei arbitrare a arhiepiscopului Mețianu.

Insuși I. P. S. Sa a declarat-o în sinod — pare-mi-se în anul trecut — că „legile și regulamentele bisericești noastre sunt eu“. A spus-o înaintea unui for mai înalt, că pentru I. P. S. Sa nu există legi și regulamente, ci toate au să se întâmple după gustul și piceperea sa. Și nu ne putem plânge că nu s'a întâmplat așa. I. P. S. Sa s'a ținut și se ține de această declarațiune. Regulamentul prescrie apriat, că „într'o parochie este numai un paroch“. „Eminența Sa“ face altfel. Sfințește la preoți cu duimul și îi institue după plac peste alt paroch.

În Munții Apusenii, a fost paroch clericul abs. N. Palade, zut însă I. P. S. Sa să-i facă și alt preot, căzut dela alegere, voruri — cine știe din ce considerațiuni — și îi dă voie l. ca poporenii să se poată folosi de preotul I. Motora la funcțiunile religioase din casele lor și dreptul de a sluji și sfânta liturghie biserica câte odată în lună, primind venitele și prinoasele ce le va aduce parochi la S. biserica; 2. „că la sereburi — marți, anume la nașterea și Domnului, apoi la paști, rugusească împreună cu ceialați având să capete și din prisoare“; 3. „că îndată ce va intra această hotărîre în valoare, preotul I. Motora să-și reocupe avutul post înstătoresc cu toate beneficiile împreunate cu acela.“

*) Isprăvi de astea făcuse I. P. S. Sa și în dieceasa Aradului: de pildă la Ecfa. Redacția.

Oare, care regulament bisericesc admite asemenea rezoluții deșuchiate? Tot în Munții Apusenii mai este un preot fără parochie, care umblă treancafleanca din o parochie într'alta. Apoi când e vorba de un mort, preoții ca să se poată susține își au agenții lor, pe cari îi trimit la erezii repausatului, ca să-și convertească. O licitație a morților în toată forma. După cum vedem, am ajuns să avem două feluri de preoți în archidieceasă. Unii aleși după prescrierea Statutului organic, și alții numiți din grația I. P. S. Sa nu se genează însuși de acestea, ci continuă pe calea apucată — a povirnișului, batjocorindu-și legile și întreaga constituție, care a ajuns o jucărie în mâna mitropolitului Mețianu.

Vorbeam mai în sus despre apărarea vazei preoților, pentru care I. P. S. Sa dă foarte puțin. Marele Andreiu, cu mare greu chirotonea de preoți și pe aceia cari de statură erau mici, și nici decum pe aceia cari aveau vre-un defect corporal. I. P. S. Sa face altfel. E aplicat a chirotoni și de aceia cari sunt schiopi, încaț nu pot merge fără baston. Un cas de acesta s'a întâmplat în comuna Neagra, unde la postul de capelan a concurat între candidați și unul schiop. Aici ce e drept și Negreni au greșit, când au ales de capelan pe candidatul schiop Nicolau Candrea. Nu avem absolut nimic față de dl Candrea, dar se va prezenta cam curios, când noul capelan va servi în biserică în o mână ținând bâta drept sprigin și în cealaltă — cădelnița. Ba obvin multe părți la serviciul divin pe cari e imposibil să le implinească cu o singură mână. Dl Candrea e cleric vechiu dar merite pentru biserică n'a prea arătat, întrucât după absolvirea teologiei a fost mai mult ani ca notariu în Vidra, în care timp era cel mai neîmpăcat dușman al școalelor confesionale, ear acum de present matriculant în Scărișoara. Și aceea o știm, că dacă nu-și promitea „Eminența Sa“, că l va chirotoni și așa, dl Candrea nu reflecta la postul de capelan.

Se știe că „sistemul lui Mețianu“ bântuie azi teribil prin toate unghiurile archidiecesei și stând astfel lucrurile, se nu ne prindă mirare dacă din scaunul protopresbiteral, la examinarea actului alegerii capelanului schiop, numai un singur membru a sărit într'u apărarea vazei preoților. Numai singur părintele C. Cothișel

din Certege a protestat dar și protestul d-sale prin dibăcia dlui protopop n'a fost admis în discuție și ca atare nici nu se pomeneste în protocol de spre el. Ba — zice-se — că nici scaunul protopresbiteral n'ar fi fost convocat în regulă, ci fiind zi de țirg în Câmpeni a adunat dl protopop la ședința o câțiva membri, de pe stradă. E șiret dl protopop! Știe perfect execută ordinele „Eminenței Sale“!

E dureros să constatăm asemenea fapte comise de un cap al bisericești și ne prinde mirarea cum de I. P. S. Sa nu se genează însuși de acestea, ci continuă pe calea apucată — a povirnișului, batjocorindu-și legile și întreaga constituție, care a ajuns o jucărie în mâna mitropolitului Mețianu.

De încheiere putem constata, că ori în care parte din archidieceasă vei călători, dai de oameni revoltați contra „sistemului“ de azi, ear mitropolitul Mețianu și-a câștigat disgustul întregii turme pe care dat l'a fost să o păstorească din anul 1898 până în present.

Gusti.

CUGETĂRI.

A deveni amicul unei femei, pe care ai iubit-o, este un mijloc onest de a o uita; amorul, care e înlocuit cu amicitie, nu mai e amor.

Mile. de Lespinasse.

Nu aștepta să îți cânte privighitoarea, când ai închis-o în aceeași colivie cu o cioară.

Viața e o comedie pentru omul de spirit; o tragedie pentru omul de inimă.

Doi sentimente am simțit predominant în inima mea cu predilecție: amorul patriei și facerea de bine.

G. Sion.

Răsboiul buro-englez.

Un corespondent al ziarului „Star“, care face parte din corpul expediționar al armatei engleze din Transvaal, scrie următoarele, din Belfast, asupra stărei căilor ferate din acel ținut:

Linia ferată de aci pân la Pretoria este astăzi într'o stare deplorabilă. E un spectacol dezastros. Pe toată linia se văd duzini de mașini și de vagoane răsturnate pe lângă șine. Intre Brugspruit și Mid-

delburg se află răsturnate trei-zece de vagoane și un număr considerabil de mașini. Același lucru pe alte linii.

Nu există distanță de o milă, unde să nu se vadă o mulțime de material scos din us, ear aproape pretutindeni stâlpi telegrafici sunt tăiați și dați la pământ.

O depeșă din Middelburg către „Morning Leader“ anunță, că un detașament bur—sub comanda unui Englez anume Hinton, fost cavaler de gardă și voluntar în corpul de poliție Johannesburg — a făcut să deraiere un tren de marfă lângă Godwan. Burii s'au retras apoi.

Lordul Kitchener comunică din Pretoria, cu data de 17 Maiu, că trupele generalului Dixon au fost atacate eri la Vlaksfontein, de trupele generalului Delarey. Lupta a fost crâncenă.

Burii au fost în cele din urmă respinși cu mari pierderi; ei au avut 35 de oameni uciși. Pierderile Englezilor au fost deasemenea mari: ei au avut 174 uciși sau răniți. Patru ofițeri englezi au fost uciși.

Nu mai află crezământ nici la Londra și nici în Anglia peste tot știrile, în forma cum ele vin și se publică despre răsboiul cu Burii. — Adevărul și de astăzi dat e, că în luptele din urmă, peircute în sudul Transvaalului, Englezii au suferit deservită înfrângere. În 25 Maiu, între Battel și Sanderfontein, spre apus dela Johannesburg, Burii timp de șase ore au bătut oștirea generalului englez Plomer. Știrea engleză spune, că dintre Englezi căzuseră în această luptă 6 morți și 20 răniți. Adevărul e însă, că pierderea lor a fost 73 morți, între cari 6 ofițeri, apoi 129 răniți și o mulțime de prizonieri.

Într'alt loc, după-cum spuserăm și mai sus, generalul bur Delarey a bătut atât de crâncen trupele generalului englez Dixon, încât acesta după o pierdere de 600 soldați și 6 tunuri, a luat-o la fugă.

Și pe lângă toate aceste desastre, rapoartele despre răsboiul n'o mai slăbesc eu amăgirea publicului, că „situația Burilor e desperată“, pe când aceasta tocmai despre Englezi se poate zice.

O foaie olandeză acum de curând, din isvor demn de crezut istorisește chipul întâlnirii (la 28 Februarie) a generalissimo-ului Botha cu lordul Kitchener. Amândoi acești șefi-comandanți s'au sfătuit în chip militar. Proiectul lui Kitchener ca adesea guvernatorul Milner să pertracteze și cu

Povestea căprarului.*)

Când ne-au respins dela movilă,
Căzurăm mulți pe-acele lunci.
Și întreg un regiment atunci,
De ce-a văzut, a plâns de milă.

În șiruri strîse și mproșcând
Neconținut cu foc mulțimea,
Se da îndrăgît dorobănțimea,
Loc Turcilor pe șes făcînd.
Curgea și mult și iute focul,
Ear într'o-ai noștri și vrăjmași
Erau col mult opt-zece de pași,
Dar noi lăsam cu palma locul.

Și eată 'n urma tuturor
Un biet căprar, avînd un frate
Ucis, s'opri să-l leie 'n spate,
Și-apoi spre șir porni cu zor
Dar lunecînd pe țarba udă,
Fiind și slab căzu 'n curînd.
Ear noi strigam să între 'n rînd,
El a rămas nevrînd s'audă.

La ochi cu pușca l-am văzut,
Ingenunchiat acolo 'n cale
Trăgînd spre-Arapii cei din vale
Veniau mereu. O, n'am crezut,
Că omul în mînie poate

*) Din volumul pus sub presă.

S'asviri'asa de mult omor,
Că plumbii 'n desnădejdea lor
Curg riu! Dar' azi le cred pe toate.

Ear noi ne 'ndepărtam mereu,
Și l-am strigat de-a multa oară,
Că e nebun, că stă să moară,
Și e păcat de Dumnezeu.
Nevrînd să-l lase pe câmpie,
Și să-l aducă neputînd,
El sta cu mortul, dus de un gînd:
Străjer răsburător să-l fie!

Dar' Turcii vin, tot vin, un roi,
Și tot mai larg li-e 'n urmă pasul—
Acum nici nu ne-aude glasul,
Acum el e pierdut de noi.
Trei-zece de pași mai au Nizamii,
Au cincispre-zece, zece-acum —
Și-așteptî pe-at tîi, plîngînd pe drum,
Tu suflet pustiit al mami!

Dar' eată-l cade! L'a lovit
Pe semne-un plumb din multa pleată;
Pe spate-acum murind se 'ndoale,
Dar' l-am văzut cum s'a 'nvîrtit
Spre frate-său, căzînd de-odată
Cu fața 'n jos părănd c'ar vré
Să-l apere pe mort așa —
Și-atunci coloana 'naintată

A Turcilor sosind povoiu,
L-a și cuprins, urmîndu și goana.
Și l-a necat apoi coloana
Și nu l-am mai văzut apoi.
Înflorat și-acuma-mi bate
Cu jale inima, când scriu —
Strivit de Turci să mori de viu,
Veghînd la capul unui frate!

Când ne-am retras pe acele lunci,
Respinși de-Osman dela movilă,
Un regiment întreg, de milă
A plâns de ce-a văzut atunci!

George Coșbuc.

Gîndiam...

Așa gîndiam odată,
Că suferința grea
Nu este 'n lume alta
Ca suferința mea;

Că nu iubeste nimeni,
Așa cum iubesc eu;
Că voiu căde sdrobotită
De nenorocul meu.

Dar' vîd pe zi ce trece
Durerile sporesc
Și eu le birui toate —
Le birui și trăesc.—

Cît eu mă mir de mine,
Cum, Doamne, de mai pot?
Cum pot? — Gîndind la tine
Învîng, iubite, tot.

M. Cioban.

Cocoarele.*)

Satu-i strins în bălăstură,
Cîntă, joacă, cheful este...
Sună toba; plin dulapul
Se 'nvîrtește.

În vîzduh e atît albastru!
În semni e atîta soare!
Încoace departe stoluri
De cocoare..

Vin copiii 'n fuga mare,
Ese lumea 'n drum grămada, —
Un moșneag ridică mîna
Să le vadă..

Dă din cap, zîmbind clipește
Și închină veteranel:
„Le oi mai spuca eu oare
Și la anul?...“

St. O. Iosif.

*) Din volumul „Patriarhale“ de curînd apărut.

gavnerul Pretoriei, — n'a fost primit din partea lui Botha. „Omul acela — a zis Botha — e principalul vinovat de nenorocirea noastră, și mă mir de guvernul englez că a trimis aici un om atât de odios”.

Botha a fost bine primit din partea lui Kitchener și la despărțire i-s-au făcut toate onorurile posibile militare. Aceasta a fost singura întâlnire a acestor doi generali comandanți ai războiului sud-african. Despre armistițiul n'a fost nici vorbă între ei. Îndată după întoarcerea sa dela această întâlnire, comandantul Botha a dat un circular către Burt, zicând, între altele:

„Cu cât mai mult trebuie să suferim din partea dușmanului, cu atât mai ales trebuie să ne unim în serviciul cauzei bune și drepte. Intocmai ca Daniil în groapa leilor, și noi să ne punem toată nădejdea în Dumnezeu, care de sigur ne va ajuta”.

Cu data de 3 Iunie se telegrafează din Londra:

Censura sud-africană nu expediază nici o telegramă privată despre luptele cele mai noue și în Londra e teama, că în luptele acestea Englezii au fost bătute strajnic. Azi și crî în fața palatului ministerului de război s'au petrecut tot așa scene ca și la începutul războiului: S'a îngrămădit adică o mulțime imensă de popor, care agită peste măsură pretinde publicarea veștilor so-site din câmpul războiului.

Asociațiunea Națională Aradană.

În Lunea Rusaliilor și-a ținut „Asociațiunea Națională Aradană” adunarea generală. Deoarece P. S. Sa dl episcop Iosif Goldiș se afla indispus, n'a putut să presideze, nici să participe, și astfel adunarea a fost prezidiată de magnificența sa dl St. Antonescu, primul vice-president, asistat de secretarul adunării, dl Russu Șirianu, și de dl S. Secula, proclamat de al doilea secretar în locul d-lui Dr. Petran, care era absent.

În numărul nostru viitor vom da o completă dare de seamă.

Noutăți

Arad, 5 Iunie n. 1901.

Maialul școalelor române. În ziua a 2-a a Sf. Rusaliilor s'a ținut în pădurea cea

Doi stele.

Elenei, Dinuței.

E noapte albă, pace 'n sat
Și totul doarme... Desteptat
Și singur stau la masă trist,
Și mormur ruga mea lui Crist.

Privirea vag mî-o 'ndrept în zări
Spre tainicele depărtări,
Și văd albastrul cer stropit
Cu stropi, din soarele asfințit.

Sunt stelele... ce triste-mi par
Cînd se ivese și cînd dispar,
Cînd stelute două nu s'
a ele 'n șir, acolo sus!...

Căzură 'n poala nopții erl
Vrăjite 'n mistice puteri,
Și locul stins din urma lor
Umplu stelutele de dor.

Așa un dor mă arde 'n chin
Decînd din cerul meu semîn
Voi două stele dragi lipsiți,
Voi două nu-mi mai licuriți!...

Aștept lumina voastră ear,
Căci orb în lume, solitar,
Mi-e noapte neagră 'n cale, mor,
Perdut, pustiu... și cerșitor!...

Șeitin, Maiu, 1901.

Al. Munteanu.

mare „Ciala” maialul elevilor dela școalele elementare române gr-or. din Arad. La orele 8 dimineața a plecat din curtea bisericească cortegiul, în frunte cu muzica militară, percurgînd străzile cu vii strigăte de bucurie: „Să trăiască! La reședința episcopescă cortegiul s'a oprit, aclamînd pe bunul prelat, P. S. Sa dl episcop Iosif Goldiș, care s'a arătat la fereastră. Iți era n'ai mare dragul vîzînd șirul lung de copii șerpînd spre pădure, sub conducerea învățătorilor, cu steagurile școalelor, cu muzică și cu atîta alaiul!

În pădure au fost joci de copii toată ziua; ear' după amiază s'au incins la joc țărani și țărance, meseriași — și Români de toată seama, toți la un loc. Pe la orele cinci, cînd începuse și inteligența din loc să sosească, pe rînd, în pădure s'a pornit o ploaie strajnică, ce a durat o bună jumătate de ceas; așa că a stricat tot rostul continuării petrecerii animate.

Dar' la urmă, maialul a fost al copiilor; și copiii și au avut partea; — și câmpul înșelat de ploaie și-a avut și el partea.

Festivitate. Primul nostru redactor a primit următoarele:

Comuna noastră Secodor, simțindu-se fericită de a fi putut da din sinul său pe actualul nostru Episcop diecesan Ilustritatea Sa dl Iosif Goldiș, comitetul parochial al numitei comune bisericesti a s'fîlat de bine a eternisa memoria prea bunului nostru Episcop prin faptul că a procurat portretul Prea Sfinției Sale cu scop ca acesta, ca un „pro memoriu” al comunei bisericesti, să fie păstrat pe pîrele în sf. altar, a cărei sfințire și festivitate va avea loc a doua zi de Rusaliu la 10 l. c. în biserica noastră, la care festivitate eu tot respectul sunteți invitați și Dvoastră a lua parte!

Secodor, la 19 Maiu v. 1901.

Cu tot respectul:

Gavrila Iacan, preot gr. ort. român.

Alegere de protopop. Erf s'a săvîrșit la Halmagiu alegerea de protopop în locul rămas vacant prin pensionarea venerabilului domn I. Groza senior. Alegerea a prezidiat-o dl Dr. I. Trăilescu, protopop. Dintre trei candidați, dl Ioan Groza, referent la Consistorul din Oradea Mare, a înțrunit o majoritate covîșitoare: 59 voturi, față de 10 date dlui C. Lazar și 4 date d-lui F. Leuca. Alegerea a decurs în perfectă ordine.

Bucuria Italiei. În prima zi a lunii Iunie, tinăra și frumoasa Regină Elena a Italiei a născut o feciță. Atât Regina-mamă, cât și micuța princesă sunt bine. La știrea îmbucurătoare s'a arborat în Quirinal steagul țării și s'au tras timp îndelungat toate clopotele în Capitoliu.

Necrolog. Am primit și înregistrăm cu deosebită părere de rău următoarea știre:

Zoe vîd. N. Dima, după lungi suferințe, astăzi la orele 8 dimineața, în etate de 81 ani, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pămîntesti ale neuitatei defuncte s'au transportat Duminecă, în 20 Maiu (2 Iunie) v. c. la orele 3 după amiază, din paraclisul bisericeii Sf. Nicolae în cimitirul de acolo, spre repaos etern. Brașov, 18/31 Maiu 1901. Panteleimon Dima, George Dima ca fit, Maria Dima n. Bologa, ca noră, și numeroși nepoți și nepoate.

Trimitem celor adînc întristați sincere condolențe.

† **Georgiu Măcinic**, econom fruntaș în Arad și fost ani mulți episcop bisericesc, a încetat din viață. Despre trecerea lui la cele vecinice întristata familie a dat următorul anunț funebru:

Subscriși cuprinși de mare durere anunțăm încetarea din viață a bunului nostru tată, soț, moș și unchiu **Georgiu Măcinic**, agricultor și fost episcop bisericesc întâmplat în Dumineca Sfințelor Rosaliu,

după un morb scurt în etate de 83 ani. Înmormîntarea s'a făcut dela locuința proprie (strada Vălășzô nr. 51) Marți, în 4 Iunie st. n. la 4 ore după amiază. Fie-ți fîrtua ușoară și pomenirea vecinică! Arad, 21 Maiu (3 Iunie) 1901. Mihail Măcinic, Maria Trif, Paulina Abrudan, Ioan Măcinic, Dimitrie Măcinic, fit și fiteă. Măriața Grece, Trif Nica, Traian Abrudan, Elena Tiritan, Ana Versigau, ginere și nurorl. Mitru Măcinic, Sida Măcinic, Pavel Măcinic, Saveta Măcinic, Lenea Măcinic, Iosif Măcinic, Saveta Abrudan, Nicolae Abrudan, George Abrudan, Vasilie Măcinic, Lucia Măcinic, Victoria Măcinic, Aurel Măcinic, nepoți și nepoate. Vasilie Simon, Lazar Simon, avocat, Maria Simon, Sida Simon, nepoți de frați și surori.

Cas de moarte Ni-se anunță vestea tristă, că fiul de 10 ani **Niculăță** al dlui învățător Nicolae Băișă din Oravița-montană a încetat din viață. — Fie-ți odihna lină și pe întristați părinți Dumnezeu să-I mîngăie.

Bogăție. În Dobrogea, îndeosebi în localitățile Altan Tepe, Carazelit, Islan-Giaferea și Amzalar, s'au descoperit minereuri de cupru.

Atît statul, cât și particularii au făcut deja lucrări de explorare, ear' au dat rezultate atît de favorabile, încât societățile străine au început deja să se intereseze de puacrea în valoare a acestor avuți minereale.

Acum de curînd un consorțiu olandez a trimis în țeară doi ingineri experți, d-nii Vermaes și M dieberg, ear' o societate vieneză a trimis pe un alt expert, dl Oatz.

Cîteșii trei au rămas încântați de importanța regiunii cuprifere și sperăm să vedem începîndu-se în curînd lucrări serioase, cu atît mai mult că și profesorul englez Louis, sosit în țeară în același scop, s'a pronunțat tot atît de favorabil asupra minereurilor de cupru în Dobrogea.

Carte de valoare. A apărut „Istoria Literaturii Române” în secolul al XVIII-lea (1688—1821) de dl Nicolae Iorga, profesor universitar.

Acest volum, care formează partea I. a lucrării, cuprinde epoca lui Dimitrie Cantemir și epoca lui Chesarie de Rîmnic.

„Poznașul”, cîndarul umoristic și ilustrat, redactat de dl **Ermil Borcea** și editat de dl **Krafft** în Sibiu, s'a epuizat: din ediția din anul acesta n'a mai rămas nici un exemplar.

O probă că avem a face cu o lucrare bună, care, nu ne îndoiim, și în viitor va fi apreciată de public.

Micile rîntăți ale Papei. În ultimul timp a circulat o anecdotă asupra Papei Leon al XIII-lea, acărui a utenticitate nu o garantăm, dar pe care o însemuăm pentru spiritul ei. — Nu de mult un pictor solicită și obținu dela Sfîntul Părinte voia să-I facă portretul. Cînd portretul fu terminat, pictorul se rugă de Sfîntul Părinte să scrie la marginea tabloului un verset din Evanghelia și să iscălească. Opera pictorului era însă atît de slabă, încât S. Sa esită un moment, apoi scrisese versetul 29 din capitoul 14 al Evangheliiei sfîntului Marcu. În acest verset sunt raportate vorbele lui Christos, cînd apără înaintea apostolilor, în timpul unei mari furtuni, pe lacul Galileei. Prin urmare Sfîntul Părinte scrisese următoarele: „Vatican, 29.901, orele 5 seara. „Nu vă spăriați: sînt eu”. Și iscăli: LEON al XIII-lea.

Revoluționarii turci arestați. În urma unui mandat de arestare, venit direct dela Yildiz-Kiosc, valiu a dispus arestarea următoarelor persoane, asupra cărora planează grave bănueli, că ar fi în complicitate cu revoluționarii bulgari din localitate: Ibrahim Effendi, directorul protocolului, Suleiman Effendi, comisar polițienesc al gării Salonic și Arif Effendi, comisar polițienesc al ora-

șului Salonic. Numiții funcționari au și fost expediați sub escortă la Constantinopol.

Călduri mari în America de Nord. Se anunță din New York, că în Statele Unite de cîteva zile sînt călduri ne mai pomenite pînă acum, în vremea scesta; mai ales în giurul New-York ulut și al lacului Wismipeg (Canada) căldura e insuportabilă. Chiar și în umbră termometrul arătă 50—60 grade Celsius.

Pedepse cu bătaie pentru femei în America. În America mai e și acum un obicei cu bătaie. Zilele trecute au fost pedepsite în public două prostituite, pentru niște blăstămății de a-le lor în mai multe nopți. Pedepsa s'a executat ziua la amiază înaintea unui public foarte mare. Amîndouă femeile au fost desbrăcate pînă la brîu și au primit fiecare cîte 20 de biciuri!

Un rac uriaș. S'a prins de curînd în Oceanul-Indian un rac cum nu s'a mai văzut vrîodată. Numai cleștele dela picioarele lui sînt de doi metri de lungi. El e de o mărime teribilă. Ochii lui eșii în afară și dau o înfățișare din cele mai feroase. După ce a fost prins, lucru care a fost foarte greu, racul a fost pus într'un bazin (lac) mare, plin cu apă de mare și în care se aflau vre-o cincizeci de tot soiul de raci, precum și numeroși pești mari. După două ciasuri animalul acesta mîncase pe toate celelalte animale, cari erau în bazin. Se pare că monstrul acesta are darul să scoată din el raze luminoase; el ar fi zestrat cu un fel de bășică transparentă din care ese o lumină foarte puternică. Animalul acesta ciudat a fost trimis la aquariul din Calcuta.

Pe de altă parte, din Guiana franceză au fost trimise la muzeul din Paris numeroase animale, aproape necunoscute și de o așa raritate de specie, că sînt noue aproape pentru toată lumea.

Astfel dar' sînt încă numeroase descoperiri de făcut în lumea ființelor zoologice, și ori ce s'ar zice, suntem departe de a cunoaște toate animalele pămîntesti, tovarășii nostri în valea aceasta de mizerii. Dar' de altfel, există o mare mulțime de animale, cari sînt foarte periculoase pentru oameni.

ULTIME ȘTIRI.

Viitorul Cretei.

Atena, 3 Iunie. Presa grecească primește cu mare însuflețire hotărîrea unanimă a camerei deputaților din Creta, cari cu toții au luat poziție pe lângă unirea Cretei cu Grecia. Poporațiunea insulei Creta demonstrează în continuu pentru incorporarea insulei la țeara-mamă.

Ministri bulgari sub acuză.

Sofia, 3 Iunie n. Guvernul bulgar a făcut Sobraniei propunerea, ca desbaterea asupra cererilor pentru punerea sub acuză a foștilor miniștri să se amîne pînă în sesiunea dela toamnă. Această stăruință a guvernului se esplică așa, că el nu prea e înclinat să ducă la sfîrșit desbaterea aceasta. Sobrania a ales, spre acest sfîrșit, o comisiune de 12 membri.

Chestia chineză incurată.

Londra, 3 Iunie n. Lul „Daily Telegraph” i-se raportează din Washington: Dintre puteri numai Germania, Engliera și Francia vor lăsa garnizoane în punctele, cari leagă Pekingul cu marea, deoarece Rusia n'a vrut să ia parte la conferențele autorităților militare, ear America n'a dat trupelor sale îndrumări, ca să îndeplinească acest serviciu.

Editor. Aurel Popovici Barcianu.
Red. respons. Ioan Russu Șirianu.

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

423 18—

IN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de orice fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Ciomad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.)
precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 a-i.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4¹/₂ și 5%

pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile și moși 453 8—

Szűcs F. Vilmos

ARAD, F6-nt Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marcă poștală.

Cruce dublă electro-magnetică vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți migrene, neuralgie, impede-

lația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare mornală a medicului se vindecă prin electrici-

care circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaia de inimă, sgârçiuiri de inimă, asma, auzul greu, sgârçiuiri de stomac, lipsa poftă de mâncare, recelă la mâni și picioare reuma podagră, ischias, udului în pat, influința în somnia epilepsia circu-

tate. Insușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefacătorul curent când pădeoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra imbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prățesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. publice asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost officios oprit fiind nefolositor, pecând aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja înținatatea cruceimele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e fl. 3. Prețul aparatului mic e fl. 2 sau sau Cor. 6.— folosibil la morburi Cor. 4. folosibil numai la copii și cari nu sunt mai vechi de 15 ani. femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e: 596 11—25

Albert Müller, Budapesta, V., strada Vadász 42. K
Colțul stradei Kálmán.

1286 1901.
Ukvi sz.

Arverési hirdetmény kivonat.

Az uj-aradi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közlirre teszi, hogy Terzeu Plesu Paulina és csatiakozó társai végrehajtatónak Terzeu János fibisi lakos végrehajtást szenvedő elleni 38 kor. stb. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a temesvári kir. törvényszék (az uj-aradi kir. járásbiróság) területén levő Fibis községben s határában fekvő s a fibisi 964. sz. tljkvben A. I. 1—7 sorszám alatt felvett ingatlanoknak három hatodrészből Terzeu Jánost illető egy negyedrészt jutalékra az árverést 616 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1901. évi július hó 4-ik napján d. e. 10 órakor Fibisen a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 61 kor. 60 fl. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték-papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Uj-Aradon, 1901. évi április hó 3. napján.

Az uj-aradi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

608 1—1

Szokolay, kir. járásbiró.

Crema Margareta

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

I frumuseței!

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsimă are un efect uimitor.

În câte-va zile face să dispară alunele, petele de ficat, coșii, jupuiturile, bibițele, punctele negre (comedonele) și toate afecțiunile pielii. Netezește încreșturile și ciupiturile de vârsat (bubac), având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vârstă, carora le face pielea tânără și frumoasă.

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încreșturile de pe obraji cu ajutorul masajului. Spre acest scop Crema Margareta este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu Crema Margareta, dispar nu numai alunițele, petele de ficat, și alte necurățenii de piele, ci și încreșturile, ciupiturile de bubac și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vîretului.

Se poate și ziua întrebuința.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 31—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încăruntit, 2 cor.

Blondinisarea părului de ori-ce culoare, prin care părul primește o culoare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochininică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustăți Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustăților, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Representant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vânzare la droguerile; Bruss, Economul & Co., M. Stoinescu, I. Tetzu, I. Zanfirescu și în en gros și detail la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremei Margareta e și următoarea epistolă:

D-lui Guterl Földes Kelemen, în Arad.

Folosese demult Crema-Margareta. Primește simpatii mele pentru efectul acestei creme.

București

Maria Ion... artistă la Teatrul Național